

Vertrouwelijk
Behandelingsvoorstel voor de commissie Ruimte en Groen

Onderwerp: Uitvoeringsprogramma Notitie Woonschepenbeleid 2002-2012, knelpuntlocaties woonschepen, inclusief visuele presentatie.

Cie-datum : 1 juli 2004

Cie-nummer: 2004REG83

Procedure: in GS (na Cie. Vergadering) op: eerdere behandeling in cie: ja ¹ , in PS: ja, begrotingsbehandeling 2005	inspraak: nee op: 2 en 12 februari 2004
---	--

Behandelend ambtenaar: J. Berkhof/C de Jong (RER)
Portefeuillehouder: Mw. Mr. A. Kamp

toestel: 3297/2856

Inleiding

Via de Nota Handhaving en Veiligheid hebben wij tot 1 januari 2007 een projectleider woonschepen beschikbaar om de in de Notitie Woonschepenbeleid 2002-2012 gesignaleerde bestaande knelpuntlocaties op te lossen. Één van de kernpunten van het beleid is dat de provincie een actieve rol wil spelen in het oplossen van in de loop der jaren ontstane knelpuntligplaatsen. In de Notitie is een uitvoeringsprogramma aangekondigd voor het oplossen van de woonschepknelpunten. Het “Uitvoeringsprogramma Notitie Woonschepenbeleid 2002-2012, knelpuntlocaties woonschepen” bevat de consequenties van het door provinciale staten op 7 oktober 2002 vastgestelde beleid. In de vergaderingen van uw Commissie van 2 en 12 februari 2004 (resp. (2004REG33 en 2004REG41) heeft u aangegeven om dit uitvoeringsprogramma provinciebreed en integraal voor alle woonschepknelpunten met financiële consequenties aan u voor te leggen. De uit het uitvoeringsprogramma voortvloeiende saneringsprojecten zijn nu in de Voorjaarsnota 2004 als stelpost nog toe te wijzen middelen aangemerkt. Het uitvoeringsprogramma geeft een nadere prioritering van de knelpunten. Daarbij spelen zowel inhoudelijke, juridische als financiële aspecten een rol. In beginsel kosten alleen de legale situaties, gelegen op vanuit natuur, landschap of cultuurhistorie onaanvaardbare locaties, geld.

Vervolg inleiding op pagina 2 ja

Wordt geagendeerd:

Om advies over de volgende vraag:

Kunt u instemmen met de ontwikkelde gedachtenlijn in het “Uitvoeringsprogramma Notitie Woonschepenbeleid 2002-2012, knelpuntlocaties woonschepen” ter voorbereiding van de besluitvorming voor de begrotingsbehandeling voor 2005.

¹ In relatie tot goedkeuringsbesluit bestemmingsplan Landelijk Gebied Loenen

Vervolg pagina 1

Eerst wordt het algemene (beleids)kader neergezet, en wordt een overzicht gegeven van de knelpunten en de categorieën ligplaatsen per knelpuntlocatie. Dan volgen de algemene toetsingscriteria. Deze criteria worden vervolgens per locatie toegepast op basis waarvan een aanpak met daaraan verbonden kosten volgt. Vervolgens worden mogelijke kostendragers in beeld gebracht, zoals cofinanciering, ruimtelijke compensatie en de uitsterfconstructie. De risico's zijn in hoofdstuk 7 ondergebracht. Daarbij gaat het primair om het procesrisico in relatie tot het uiteindelijke ambitieniveau. Het procesrisico houdt direct verband met het eerdere besluit tot het van goedkeuring onthouden van 16 woonschepen in het bestemmingsplan Landelijk Gebied Loenen. Dit besluit moeten wij de komende 10 jaar uitvoeren door toepassing van de Verordening bescherming natuur en landschap. De mate van actieve sanering bepaalt het uiteindelijke procesrisico in de gerechtelijke procedures.

Het saneren van alle knelpunten kost circa € 7 miljoen (bruto) en € 4.800.000,- (netto) zoals uit tabel 12 blijkt. Uiteindelijk hebben wij vijf keuzemogelijkheden geselecteerd op basis van inhoudelijke, juridische en financiële afwegingen. Indien geselecteerd wordt op urgentie zijn 3 opties te onderscheiden:

1. Voorstel 1 kan daarbij kosteloos worden uitgevoerd door handhaving. Het gaat om 40 knelpunten.
2. Voorstellen 2 en 3 betreft saneren, soms in combinatie met handhaving, van knelpunten met een hoge urgentie (zie tabel Bijlage I voor afweging hoog en laag) kost totaal € 2.900.000,- (netto) Samen met voorstel 1 kunnen in totaal 67 van de 78 knelpunten dan worden opgelost.
3. Voorstellen 4 en 5 met een lagere urgentie (grijs gearceerd) kosten uiteindelijk nog eens € 1.900.000,- (netto) extra voor het oplossen van 11 knelpunten.

In de netto bedragen zijn de mogelijke kostendragers al verwerkt. Grotere kostendragers kunnen misschien worden gevonden in de realisatie van één of meer grotere woonschepenhavens al dan niet in combinatie met bedrijfssaneringen, waardoor de kosten voor de provincie evenredig zullen dalen. Het rapport van de stuurgroep Restauratieplan Vecht, "Woonschepen in Beweging" geeft hiervoor een aantal locaties in het Vechtgebied. In paragraaf 7 wordt o.a. gewezen op o.a. de noodzaak van gemeentelijke en particuliere medewerking en de noodzaak van een werkkapitaal om werk met werk te kunnen maken.

Voorstel	Instrument	Urgentie	Aantal	Bruto kosten (zie tabel 9)	Kosten-dragers	Netto kosten t.l.v provincie	Totaal-kosten Cumm.
1.Handhaving	Beleidsregels VNL -Handhaving -Gedogen -Bestemmen	n.v.t.	40	-	*	*	-
2.Reconstructie	Verpl.clausule	Hoog	15	€ 1.105.000	€ 200.000	€ 905.000	€ 905.000
3.Bestemmingsplan	Art. 7c lid 4 VNL	Hoog	12	€ 3.020.000	€ 1.025.000	€ 1.995.000	€ 2.900.000
4.Reconstructie	Verpl.clausule	Laag	7	€ 175.000	€ 75.000	€ 100.000	€ 3.000.000
5.Bestemmingsplan	Art. 7c lid 4 VNL	Laag	4	€ 2.700.000	€ 900.000	€ 1.800.000	€ 4.800.000
			78	€ 7.000.000	€ 2.200.000	€ 4.800.000	

* indicatief is een bedrag van € 4.000.000 genoemd indien alternatieve ligplaatsen worden aangelegd voor alle illegale schepen.

NB: knelpunten met een lage urgentie (zie bijlage I) zijn in deze tabel opgenomen met grijs gearceerde tinten

NB: kostendragers onder voorbehoud.

In de diapresentatie zullen wij deze varianten door middel van kaart en beeldmateriaal toelichten en zichtbaar maken. De geraamde kosten per object, weergegeven in Bijlage II van het Uitvoeringsprogramma, mogen daarbij niet openbaar worden. Gelet hierop ligt het voor de hand de bespreking vooralsnog **vertrouwelijk (niet openbaar)** af te handelen. De visuele presentatie biedt een hulpmiddel voor uw afweging van de knelpunten in kosten, resultaat en financiële consequenties met het oog op de komende begrotingsbehandeling. In dat verband moet dit voorstel worden geplaatst.

Beoogde effecten in zowel het landelijk als het stedelijk gebied.

Op grond van het “Uitvoeringsprogramma Notitie Woonschepenbeleid 2002-2012, knelpuntlocaties woonschepen” ter uitvoering van de Notitie Woonschepenbeleid 2002-2012 en de Nota handhaving en Veiligheid zullen de volgende effecten en resultaten zichtbaar worden:

- Algehele kwaliteitsverbetering van de Ecologische en Cultuurhistorische hoofdstructuur en de visuele belevingswaarde van het landschapsschoon op de rivier de Vecht en in de uiterwaarden van de rivier Nederrijn en Lek door verwijdering van woonschepen, vaartuigen en voorwerpen op onaanvaardbare locaties uit deze gebieden.
- Het opheffen van milieuhygiënische barrières, zoals de gedoogde woonschepen binnen de milieucirkels van een bedrijfsterreinen in Amersfoort.
- Algehele ordening door herinrichting van locaties door het beëindigen van ongewenste vormen van oever- en watergebruik (bedrijfsmatig gebruik, verhardingen ten behoeve van (wild)parkeren, oprichten van bouwwerken, illegale stort en opslag, verbrandingsplaatsen, onveilige speelsituaties, etc.) soms in afstemming op regionale ontzanding en recreatieplas (Houten).
- Duurzame en effectieve handhaving na herinrichting als gevolg van legalisatie aanwezige woonschepen.
- In kwetsbare gebieden het nemen van aanvullende maatregelen inzake het woonschip en het oevergebruik om deze meer in overstemming te brengen met hun waardevolle en kwetsbare omgeving.
- In alle situaties kansen benutten voor de versterking en het behoud van karakteristieke landschapsvormen en de realisatie van natuurvriendelijke oevers.

Argumenten

Vastgesteld beleid.

Het voorstel is een direct gevolg van door provinciale staten vastgesteld beleid in de Nota Handhaving en Veiligheid (PS 8 april 2002) en de Notitie Woonschepenbeleid 2002-2012 (PS 7 oktober 2002). Het uitvoeringsprogramma geeft de consequenties weer van dit beleid.

Recente besluitvorming bestemmingsplan Landelijk Gebied Loenen.

Wij hebben mede naar aanleiding van uw advies op 2 en 12 februari 2004 op 17 februari 2004 besloten, 16 woonschepenligplaatsen op de rivier de Vecht gelegen in het plangebied van het bestemmingsplan Landelijk gebied Loenen, van goedkeuring onthouden. Hierbij zijn in dit verband twee aspecten belangrijk:

1. De consequentie van dit besluit is dat het saneringsbeleid neergelegd in het uitvoeringsprogramma voor de binnen dit besluit vallende woonschepen actief en voortvarend moet worden doorgezet om het procesrisico in gerechtelijke procedures laag te houden. Dit risico hangt zeer nauw samen met de mate van sanering binnen de bestemmingsplanperiode van 10 jaar. Hoe geringer het daadwerkelijke saneringsbeleid des te groter het procesrisico uiteindelijk wordt. Voor actieve sanering is een werkkapitaal onontbeerlijk.
2. In verband met het kostenaspect is een afweging in hoge en lage urgentie gemaakt. Daarbij is terdege rekening gehouden met de ruimtelijke afweging en de noodzakelijke consistentie met eerdere besluitvorming over het bestemmingsplan. Het voorliggende voorstel is bij de rechter nog goed verdedigbaar. In dat kader moet ruimtelijk staande worden gehouden waarom de genoemde ligplaatsen worden gesaneerd en andere niet.

Met de uitvoering van de Notitie is in sommige gevallen al gestart.

De projecten zonder financiële consequenties zijn al eerder voorbereid en soms gestart. Wij noemen bijvoorbeeld:

- Het handhavingsproject in Wijk bij Duurstede (zie verder onder realisatie).

- De eerste stappen zijn gezet tot sanering van 16 woonschepen op de rivier de Vecht door het onthouden van goedkeuring aan 16 onaanvaardbare woonschepenlocaties in het kader van het bestemmingsplan Landelijk Gebied Loenen bij besluit van 17 februari 2004. In de ruimtelijke afweging en op basis van het Arcadisrapport dat in opdracht van de stuurgroep RPV is opgesteld ter identificatie van de knelpuntlocaties op de totale rivier de Vecht kwamen deze locaties als zeer ongewenst naar voren. Door toepassing van de Verordening bescherming natuur en landschap dienen de saneringen nu te worden gerealiseerd. In 8 gevallen is daarbij nadeelcompensatie aan de orde. Daarbij dient volgens de Algemene wet bestuursrecht en de jurisprudentie de schadevergoeding gekoppeld te zijn aan het schadeveroorzakende besluit. Het is in principe mogelijk de uitbetaling van de schade in overleg met betrokkenen uit te stellen, maar het veroorzaakt gelijktijdig een vrijblijvendheid in de uitvoering. Daardoor bestaat de kans dat de positie van de provincie verzwakt in de thans lopende procedure inzake het onthouden van goedkeuring aan de betrokken woonschepenligplaatsen in het bestemmingsplan Landelijk Gebied Loenen. De hoogte van de bedragen per woonschip zijn geraamd in het Uitvoeringsprogramma in bijlage II onder locatie Restauratieplan Vecht.

Realisatie

Sinds 1 september 2003 is via de Kadernota 2003 uit de Nota Handhaving en Veiligheid tot 1 januari 2007 een projectleider woonschepen aangesteld. Binnen dit tijdsbestek moeten de verschillende onaanvaardbare ligplaatsen, zowel de individuele als de grotere concentraties van ligplaatsen, zijn opgelost.

Het project bestaat uit een gevarieerd aantal deelprojecten met ieder zijn eigen aanpak. Deze aanpak is afhankelijk van de uitgangssituaties. De eerste deelprojecten, die in principe geen geld kosten, zijn al in uitvoering bijvoorbeeld het handhavingsproject Wijk bij Duurstede gericht tegen illegaal afgemeerde woonschepen in de ecologische hoofdstructuur. Illegaal betekent zonder provinciale ontheffing aanwezige woonschepen (Tabel 5: ongeveer 40 van de 78). Hiertegen kan worden opgetreden op basis van de door GS op 8 juni 2004 vastgestelde beleidsregels *handhaving Hoofdstuk III Verordening bescherming natuur en landschap* (het verbod tot het afmeren van woonschepen, vaartuigen en voorwerpen).

Naast illegale woonschepen, waartegen nu in principe kosteloos kan worden opgetreden is er de categorie legale woonschepen, dat wil zeggen schepen die een provinciale ontheffing hebben, maar ligplaats innemen met ernstige bezwaren vanuit natuur, landschap en cultuurhistorie op basis van de voormalige Woonschepenverordening provincie Utrecht 1978, nu hoofdstuk III, Wateren van de VNL. Vanuit de VNL, vanwege deze ontheffingen (soms met verplaatsingsclausule), zijn deze woonschepen weliswaar met ontheffing aanwezig, maar op basis van het bestemmingsplan dient ook altijd nog de ruimtelijke afweging over de aanvaardbaarheid van de ligplaats plaats te vinden.

In het kader van het Samenwerkingsverband Restauratieplan Vecht worden momenteel voorbereidingen getroffen tot het verplaatsen van een aantal woonschepen nu deze in het bestemmingsplan van Loenen niet zijn bestemd. Dit gebeurt primair op grond van hun juridische status verankerd in de verleende ontheffing ingevolge de Verordening bescherming natuur en landschap. Het gaat om provinciale ontheffingen met de zogenaamde verplaatsingsclausule hetgeen betekent dat het schip verplicht is te verplaatsen van de onaanvaardbare ligplaats zodra er een ligplaats beschikbaar is op een meer aanvaardbare locatie waarnaar het woonschip kan worden verplaatst. De daarmee gepaard gaande verplaatsingskosten en de realisatie van vervangende ligplaatsen worden uit het RPV-budget bekostigd.

Voor de overige niet bestemde, maar op grond van de VNL met ontheffing aanwezige woonschepen op onaanvaardbare ligplaatsen, is nadeelcompensatie aan de orde. Over de financiële consequenties daarvan dient in het kader van Uitvoeringsprogramma een besluit te worden genomen.

Communicatie

Communicatie is vast onderdeel van ieder deelproject. Collectieve en individuele communicatie is standaard.

Na de begrotingsbehandeling voor 2005, en daarmee de keuze in welke mate het uitvoeringsprogramma zal worden uitgevoerd, zullen alle betrokkenen uitgebreid worden geïnformeerd.

Bijlagen

Uitvoeringsprogramma Notitie Woonschepenbeleid 2002-2012, knelpuntlocaties woonschepen.

Uitvoeringsprogramma Notitie Woonschepenbeleid 2002-2012 Knelpuntlocaties woonschepen.

1. Inleiding

1.1. Algemeen

In de Notitie Woonschepenbeleid 2002-2012 hebben Provinciale Staten op 7 oktober 2002 het nieuwe ligplaatsenbeleid vastgesteld. Eén van de kernpunten is dat de provincie een actieve rol wil spelen in het oplossen van knelpuntligplaatsen. Dit uitvoeringsprogramma geeft inzicht in de consequenties van dit beleid. Er worden verschillende varianten gepresenteerd op welke wijze met het verwijderen van woonschepen kan worden omgegaan. Tevens zal ingegaan worden op de financiële gevolgen en eventuele kostendragers.

Bij de keuze van de verschillende varianten is overeenkomstig de Notitie Woonschepenbeleid (pagina 26, nieuw beleid, onder 5) als uitgangspunt genomen dat de status van de ligplaats en/of opgebouwde rechten de keus bepaalt tussen koude of warme sanering. Concreet betekent dit dat het oplossen van illegale situaties doorgaans geen geld kost, terwijl sanering van legale situaties wel aanmerkelijke tot soms (zeer) hoge kosten met zich meebrengt.

Het provinciale woonschepenbeleid is dit voorjaar uitgebreid aan de orde geweest in het kader van de het bestemmingsplan landelijk gebied Loenen. Gedeputeerde Staten hebben besloten goedkeuring te onthouden aan achttien woonschepenligplaatsen. In de vergadering van de commissie Ruimte en Groen van 2 februari 2004 is afgesproken dat de financiële consequenties van het oplossen van woonschepenknelpunten in een uitvoeringsprogramma op een rij worden gezet. Op deze wijze kan provinciebreed voor alle woonschepenknelpunten in de provincie een optimale afweging gemaakt worden over de inzet van middelen.

Dit uitvoeringsprogramma vloeit dus rechtstreeks voort uit zowel de Notitie Woonschepenbeleid 2002-2012 als de afspraak met de commissie Ruimte en Groen. Daarbij spelen zowel inhoudelijke als financiële aspecten een rol.

1.2. Leeswijzer

Zoals hierna ook zal blijken is het onderscheid tussen legaal (met ontheffing) en illegaal (zonder ontheffing) van groot belang bij de keuze van de saneringsmethode per knelpunt. Benadrukt wordt dat in beginsel alleen sanering van legale situaties geld kost. De opbouw van dit uitvoeringsprogramma is als volgt:

- Hoofdstuk 2 Algemeen kader;
- Hoofdstuk 3 Knelpunten: selectie en indeling categorieën;
- Hoofdstuk 4 Criteria aanpak knelpunten;
- Hoofdstuk 5 Varianten per categorie: aanpak en kosten
- Hoofdstuk 6 Kostendragers
- Hoofdstuk 7 Risico's
- Hoofdstuk 8 Voorstel: vijf keuzemogelijkheden op basis van inhoudelijke en financiële afweging

Bijgevoegd zijn twee bijlagen met daarin opgenomen alle knelpunten waarvan de aanpak geld kost. In bijlage I is een nadere inhoudelijke afweging gemaakt van deze knelpunten in hoge en lage urgentie. In bijlage II zijn deze kosten in een totaaloverzicht opgenomen.

2. Algemeen kader

Voor afweging van de knelpuntlocaties zijn de volgende provinciale beleidsdocumenten van belang:

1. Nota handhaving en veiligheid in de provincie Utrecht (GS 22 januari 2002). Verbetering en aanscherping van het uitgangspunt dat een bestemming van een ligplaats alleen mogelijk is als uit de ruimtelijke afweging de ligplaats aanvaardbaar blijkt te zijn en het uitgangspunt niet gedogen maar handhaven;
2. Notitie Woonschepenbeleid 2002-2012 (PS 7 oktober 2002). Het beleid is gericht op behoud en versterking van natuur, landschap en cultuurhistorie door intensivering van het handhavingsbeleid en het oplossen van woonschepknelpunten.
3. Streekplan Utrecht 1994. Woonschepen regelen in bestemmingsplannen nadat alle betrokken belangen tegen elkaar zijn afgewogen. Indien sanering niet waarschijnlijk is ligplaatsen ruimtelijk inpassen. Nieuwe ligplaatsen bij voorkeur in of aansluitend op woonkernen. In het ontwerp streekplan 2005-2015 (pagina 65) zijn de ruimtelijke uitgangspunten in overeenstemming gebracht met de Notitie Woonschepenbeleid.

Daarnaast heeft de aanpak van knelpuntlocaties raakvlakken met de volgende actuele beleidsthema's:

- Uitvoeringsprojecten in landelijk en stedelijk gebied;
- Handhaving;
- Duurzame ontwikkeling en instandhouding natuur, landschap en cultuurhistorie;
- Behoud varend cultureel erfgoed;
- Intensivering benuttingscapaciteit bedrijventerreinen.

3. Knelpunten: selectie en indeling categorieën

In de Notitie Woonschepenbeleid is op pagina 12 een overzicht opgenomen van alle 955 ligplaatsen in de provincie Utrecht. Daarbij zijn deze op basis van de (juridische) status ingedeeld in tien categorieën. Vijf categorieën blijven in dit uitvoeringsprogramma buiten beschouwing. Het gaat daarbij om ligplaatsen niet bezwaarlijk zijn uit oogpunt van natuur en landschap (categorie 1 en 7: *geen bezwaar en/of positief bestemd*) of die wel bezwaarlijk zijn, maar waarvoor een specifieke oplossing is gevonden (categorie 4, 5 en 6: *voorwaarden oevergebruik en typen, uitsterving, vrije ligplaatsen in kader Restauratieplan Vecht*).

De overige categorieën zijn aan te merken als bezwaarlijk en zijn aangemerkt als knelpunt. Hierop geldt een belangrijke uitzondering. Categorie 2 (*met bezwaar, geen beperking*) betreft woonschepen die een ontheffing met bezwaar hebben op basis van het sinds 1963 gehanteerde overgangsrecht. Het zijn vrijwel uitsluitend woonschepen in de Vecht, waarvan het merendeel binnen de gemeente Loenen ligt. Binnen categorie 2 zullen alleen de woonschepen die in het kader van het Restauratieplan Vecht (RPV) als knelpunt zijn aangemerkt opgenomen worden als "provinciaal" knelpunt. Daarnaast zijn twee woonschepen met een categorie 1-ontheffing (*geen bezwaar*) binnen de gemeente Amersfoort als knelpunt meegeteld. Dit zal bij de inhoudelijke beoordeling worden toegelicht.

In de onderstaande twee tabellen wordt een overzicht gegeven van de ontwikkeling van het aantal knelpunten op basis van de tabel uit de Notitie Woonschepenbeleid sinds 1 januari 2002. In de eerste tabel een overzicht van algemene wijzigingen ten gevolge van projecten (RPV), regelgeving en legalisering. In de tweede tabel een overzicht van enkele bijzondere wijzigingen/correcties.

Tabel 1: overzicht algemene wijzigingen per categorie

Cat	Aanduiding	Aantal vlg. Notitie Per 1 januari 2002	Minder			Aantal knelpunten
			I	II	III	
2	Met bezwaar, geen beperking	128	-119			9
3	Met bezwaar, verplaatsing	24				24
8	Geen ontheffing, illegaal	40		-16		24
9	Geen ontheffing, gedoogd	40		-10	-13	17
10	Geen ontheffing, onbekend	18		-8		10
		250	-119	-34	-13	84

Verklaring

- I ligplaatsen *niet* aangewezen als knelpunt in kader van Restauratieplan Vecht
 II ligplaatsen die sinds 18 oktober 2002 liggen *buiten* het gebied waar de Verordening bescherming natuur en landschap provincie Utrecht 1996, Hoofdstuk III (woonschepen) van toepassing is (zie artikel 7b VNL)
 III ligplaatsen die inmiddels gelegaliseerd zijn (betreft woonschepenlocatie De Nes)

Tabel 2: overzicht bijzondere wijzigingen per categorie

Cat	Aanduiding	Aantal (tabel 1)	Meer	Locatie(s)	Minder	Locatie(s)	Totaal
1	Ontheffing zonder bezwaar	0	+ 2	Amersfoort (c)			2
2	Met bezwaar, geen beperking	9					9
3	Met bezwaar, verplaatsing	24	+1 +1 +1	Eemnes (b) Houten (b) Loenen (b)			27
8	Geen ontheffing, illegaal	24	+3	Wijk bij Duurstede (a)	-2 -1 -4 -1 -1	Amersfoort (a) Baarn (a) Maarssen (a) Vianen (a) Houten (b)	18
9	Geen ontheffing, gedoogd	17			-1	Amersfoort (a)	16
10	Geen ontheffing, onbekend	10			-1 -3	Nieuwegein (a) Vianen (a)	6
		84	+8		-14		78

Verklaring

- (a) Mutatie nieuw gesignaleerd woonschip resp. woonschip niet meer aanwezig
 (b) Correctie woonschip ingedeeld in verkeerde categorie of per abuis niet opgenomen
 (c) Bijzondere situatie betreft: twee woonschepen afgemeerd in insteekhaven. Gelet op ligging binnen algemeen knelpunt Amersfoort en ernstige beperking voor de nabij gelegen industrie toegevoegd als knelpunt

Uit deze tabellen kan worden afgeleid dat per saldo het aantal knelpunten is verminderd door verwijdering van een aantal woonschepen. Op dit moment telt de provincie Utrecht in totaal **78 knelpunten**. Hiervan vallen 72 knelpunten binnen een eenheid van tenminste zes woonschepen. Deze zijn per gemeente gerangschikt. De overige 6 knelpunten liggen verspreid over 4 gemeenten en zijn hierna om praktische redenen ondergebracht onder het kopje “overige knelpunten”.

In het voorstel aan de commissie Ruimte en Groen van 2 februari 2004 zijn de ligplaatsen ingedeeld in de volgende drie groepen:

- Illegaal (geen ontheffing);
- Legaal met beperking (verplaatsingsclausule);
- Legaal zonder beperking.

Op basis van deze indeling kunnen de ligplaatsen binnen de knelpuntlocaties als volgt worden ingedeeld:

Tabel 3: Overzicht knelpuntlocaties

A. Indeling	B. Categorie	C. Knelpuntlocatie	Aantal ligplaatsen
I. Illegaal	8,10: Niet gedoogd	De Ronde Venen Houten Nieuwegein RPV Wijk bij Duurstede	2 1 6* 3 9
	9: Gedoogd**	Amersfoort De Ronde Venen Overige knelpunten	14 1 4
II. Legaal, beperkingen	3. Met bezwaar, verplaatsing	De Ronde Venen Houten Nieuwegein RPV Overige knelpunten	10 8 1 6 2
III. Legaal	1. Geen bezwaar	Amersfoort	2
	2. Met bezwaar, geen beperking	RPV	9
Totaal			78 ligplaatsen

Verklaring

* **(nog) geen standpunt gemeente inzake wel/niet bestemmen**

** het gaat hier om passieve gedoogsituaties. Alle illegale situaties worden beoordeeld op basis van de -nog vast te stellen- “Beleidsregels handhaving Hoofdstuk III Verordening bescherming natuur en landschap provincie Utrecht 1996”. In deze beleidsregels geldt als uitgangspunt dat bij een ligduur langer dan 15 jaar een gedoogbeschikking kan worden afgegeven. Er is dan sprake van actief gedogen. Daarnaast gaat het om situaties waarin concreet zicht is op legalisatie doordat de betreffende ligplaats als zodanig zal worden bestemd.

4. Criteria aanpak knelpunten

Het is niet eenvoudig om voor de knelpuntlocaties eenduidige criteria vast te stellen. Het gaat om situaties die in de loop der tijd langzaam zijn ontstaan. Er is vaak sprake van (zeer) langdurig passief of actief gedogen, milieuhinder, verrommeling (allerlei andere vaartuigen/drijvende voorwerpen), gebrekkige afstemming tussen overheden en regelgeving. Niet uit te sluiten valt dat in sommige situaties maatwerk geleverd moet worden. Niettemin kunnen op basis van de indeling in drie groepen de volgende criteria als leidraad gelden. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met een schematisch overzicht (tabel 4) van de drie groepen, de criteria en de acties die daaruit volgen.

I. Illegaal

Uitgangspunt is conform de Nota Handhaving en Veiligheid een stringent handhavingsbeleid. Bij overtreding wordt gehandhaafd. Hiervoor zijn inmiddels beleidsregels voor handhaving Hoofdstuk III VNL vastgesteld (zie bijlage). Deze komen erop neer dat alleen in de volgende gevallen afgezien wordt van handhavend optreden.

Legalisatie

Indien er concreet zicht is op legalisatie kan –vooruitlopend op een adequate regeling in een bestemmingsplan– worden afgezien van handhaving. Van zicht op legalisatie zal sprake zijn indien het op basis van zowel gemeentelijk als provinciaal ruimtelijk beleid aannemelijk is dat de betreffende ligplaats positief bestemd kan worden.

Bij de ruimtelijke beoordeling zal het groot verschil maken of een ligplaats binnen of buiten de bebouwde kom ligt. Zowel het huidige als het ontwerp streekplan acht woonschepen binnen het stedelijk gebied aanvaardbaar. Voor het landelijk gebied geldt een terughoudend beleid. Nieuwe ligplaatsen zijn hier niet aanvaardbaar. Hierop gelden in het ontwerp streekplan twee uitzonderingen, te weten:

- ligplaatsen voor woonschepen die afkomstig zijn uit zeer kwetsbare gebieden. Voorwaarde hierbij is dat de nieuwe locatie uit ruimtelijk oogpunt aanmerkelijk minder bezwaarlijk is.
- ligplaatsen voor woonschepen met een historische waarde.

In alle gevallen geldt voor nieuwe locaties dat rekening moet worden gehouden met de belangen van natuur, landschap, cultuurhistorie, archeologie en scheepvaart. Voorts kunnen bijzondere omstandigheden (zgn. maatwerk) alsmede financiële aspecten een rol spelen.

Opgemerkt wordt dat het in de Notitie Woonschepenbeleid 2002-2012 bij categorie 9 “geen ontheffing, gedoogd” juist gaat om ligplaatsen die concreet zicht hebben op legalisatie. In deze categorie vallen onder meer de gesaneerde voormalige dwanghavens in Loenen (De Nes, 13 ligplaatsen) en woonschepen in Amersfoort (14 ligplaatsen).

Langdurig gedogen

Indien er geen zicht is op legalisatie kan niettemin van handhaving worden afgezien indien er sprake is van (zeer) langdurig gedogen. In de beleidsregels voor handhaving Hoofdstuk III VNL wordt de grens hierbij op 15 jaar getrokken, met als peildatum 1 januari 2004. Dit betekent dat woonschepen die voor 1 januari 1989 ligplaats innemen een gedoogbeschikking krijgen. Dit betekent dat de huidige bewoners het betreffende woonschip kunnen blijven bewonen. Bij wijziging van bewoner/eigenaar of van het woonschip vervalt het gedogen, en zal de ligplaats vrijgemaakt moeten worden.

Als het woonschip korter dan 15 jaar ligplaats inneemt zal handhavend worden opgetreden. Om de bewoners in de gelegenheid te stellen elders een alternatieve ligplaats te vinden dan wel andere woonruimte te betrekken is gekozen voor een ruime begunstigingstermijn van maximaal drie jaar.

II Legaal met bezwaar, met beperkingen (verplaatsingsclausule)

Sinds de inwerkingtreding van de Woonschepenverordening provincie Utrecht zijn voor 27 ligplaatsen ondanks bezwaar toch ontheffingen verleend, echter met de bepaling dat het woonschip verplaatst moet worden als elders

een geschikte ligplaats beschikbaar is. Het spreekt voor zich dat bij de afweging van eventuele sanering de beschikbaarheid van een alternatieve ligplaats van groot belang is.

Wel alternatieve ligplaatsen

Indien er ligplaatsen beschikbaar zijn kan het woonschip verplaatst worden. Dit is het geval bij het Restauratieplan Vecht. Voor alle zes ligplaatsen op de Vecht met een verplaatsingsclausule is een ligplaats beschikbaar. Inmiddels heeft de stuurgroep RPV op 24 maart 2004 besloten dat deze sanering uitgevoerd wordt door en op kosten van het samenwerkingsverband RPV. Opgemerkt wordt dat deze zes ligplaatsen aangewezen zijn als prioritair knelpunt in het rapport “Woonschepen in beweging” (Arcadis, 4 april 2003). Gelet op deze omstandigheden is een verdere afweging niet nodig.

Geen alternatieve ligplaatsen

Om te kunnen saneren zullen eerst ligplaatsen moeten worden aangelegd. Dit is het geval bij De Ronde Venen (10 ligplaatsen), Eemnes (1 ligplaats), Houten (Tull en 't Waal, 8 ligplaatsen), Maarssen (1 ligplaats) en Nieuwegein (1 ligplaats). Voor een goede afweging zal aandacht moeten worden besteed aan de volgende aspecten:

- waarden natuur, landschap en cultuurhistorie (NLC-waarden);
- financiën: kosten aanleg alternatieve ligplaatsen;
- bijzondere omstandigheden.

III Legaal met bezwaar, zonder beperkingen (overgangsrecht 1963)

Het gaat hierbij om ontheffingen voor ligplaatsen die reeds aanwezig waren bij de invoering in 1963 van de eerste Woonschepenverordening provincie Utrecht. Op basis van het overgangsrecht mogen deze woonschepen – ondanks bezwaren op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie- zonder beperkingen ligplaats innemen. Deze ligplaatsen bevinden zich in hoofdzaak in de Vecht.

In dit uitvoeringsprogramma wordt alleen aandacht besteed aan deze categorie voorzover deze valt binnen het Restauratieplan Vecht. In het rapport “Woonschepen in beweging” (Arcadis, 4 april 2003) is een inventarisatie gemaakt van alle woonschepen op de Vecht. Op basis van dit rapport zijn een aantal prioritaire knelpunten aangewezen, waaronder negen ligplaatsen in categorie 2: “ontheffing met bezwaar, geen beperking”. Aan deze ligplaatsen is recent door gedeputeerde staten goedkeuring onthouden. Eventuele sanering zal kunnen plaatsvinden door toepassing van artikel 7c lid 4 VNL (aanwijzing op te heffen ligplaats). Gelet op de opgebouwde rechten kan dit alleen met nadeelcompensatie. Daarbij dient de schadevergoeding gekoppeld te zijn aan het schadeveroorzakende besluit. Het betreft derhalve een “warme sanering”

Afweging

Met de commissie Ruimte en Groen is afgesproken dat de financiële consequenties in het uitvoeringsprogramma op een rij worden gezet. Voor een goede afweging zal –mede in aanvulling op het Arcadis-rapport- aandacht moeten worden besteed aan de volgende aspecten:

- waarden natuur, landschap en cultuurhistorie (NLC-waarden);
- financiën: kosten aanleg alternatieve ligplaatsen;
- bijzondere omstandigheden.

Tabel 4: Criteria afweging

A. Indeling	B. Categorie	C. Situatie	D. Oplossingsrichting	E. Criteria	F. Actie
I. Illegaal	8,10: Niet gedoogd	→ (illegaal)	Niet legaliseren	→ Korter dan 15 jaar	1.1. Handhavingsactie
				→ Langer dan 15 jaar	1.2. Gedoogbeschikking
	9: Gedoogd	→ Binnenstedelijk	Legaliseren	→ streekplan: in/nabij bebouwing → financiën → bijzondere omstandigheden	1.3. Positief bestemmen
				→ Buitengebied	Legaliseren
II. Legaal, beperkingen	3. Met bezwaar, verplaatsing	→ Wel alternatieve ligplaatsen	verplaatsen	→ (verplaatsen)	2.1. Verplaatsen
		→ Geen alternatieve ligplaatsen	Aanleg ligplaatsen	→ NLC-waarden → financiën → bijzondere omstandigheden	2.2. Aanleg ligplaatsen
					2.3. Inpassen
III. Legaal	2. Met bezwaar, geen beperking	→ Vecht (RPV)	Uitsterfconstructie Artikel 7c lid 4 VNL	→ NLC-waarden → financiën → bijzondere omstandigheden	3.1. Aanwijzen artikel 7c lid 4 VNL
					3.2. Positief bestemmen

5. Varianten per categorie: aanpak en kosten

De juridische positie is bepalend voor de mogelijkheden om over te gaan tot sanering. Zo kunnen woonschepen zonder ontheffing (illegaal) zonder kosten worden aangepakt terwijl de aanpak van woonschepen met een ontheffing (legaal) afhankelijk van de situatie geld zal kosten. Hieronder wordt de aanpak van de drie categorieën in beeld gebracht. Dit hoofdstuk wordt afgesloten met een totaaloverzicht van de kosten per categorie (tabel 9).

5.1. Aanpak illegale knelpuntlocaties (geen kosten)

Ongeveer de helft (40 woonschepen) van alle knelpunten is illegaal. Het gaat daarbij om ligplaatsen zonder ontheffing. Deze knelpunten kunnen met toepassing van de beleidsregels handhaving Hoofdstuk III VNL worden opgelost, en brengen geen kosten met zich mee. Het beeld is als volgt:

Tabel 5: Overzicht aanpak knelpuntlocaties op basis beleidsregels

Knelpuntlocatie	Aantal illegale ligplaatsen	Bestemmen	Toepassing beleidsregels Hoofdstuk III VNL	
			Gedogen	Handhaving
Restauratieplan Vecht	3		3	
Houten	1		1	
Wijk bij Duurstede	9		3	6
Nieuwegein	6	1	5*	
Amersfoort	14	7	7**	
De Ronde Venen	3		1	2
Overige knelpunten	4		4	
Totaal	40	8	24	8

- * van de gemeente Nieuwegein is (nog) geen standpunt bekend over wel/niet bestemmen. Ligduur langer dan 15 jaar.
- ** de gemeente Amersfoort werkt momenteel aan de aanleg van **negen** alternatieve ligplaatsen elders in de gemeente voor woonschepen die verplaatst moeten worden. Zeven van deze woonschepen liggen illegaal (zonder ontheffing) en zijn opgenomen in deze tabel. In afwachting van het gereedkomen van de nieuwe ligplaatsen kunnen deze zeven illegale woonschepen worden gedoogd. In de afweging in hoofdstuk 5.3. van de twee legale knelpuntsituaties zijn de totale kosten voor een stimuleringspremie voor al deze negen woonschepen in Amersfoort opgenomen die verplaatst moeten worden. Voorgesteld wordt in verband met bijzondere omstandigheden een kleine tegemoetkoming in de verhuis/verplaatsingskosten te geven.

5.2. Aanpak legale knelpuntlocaties met beperkingen (zgn. verplaatsingsclausule, wel kosten)

Ongeveer een derde (27 woonschepen) van alle knelpunten heeft een ontheffing met een zgn. verplaatsingsclausule. Deze woonschepen liggen op plekken die bezwaarlijk zijn uit oogpunt van natuur, landschap of cultuurhistorie. Deze knelpunten kunnen door het aanbieden van een alternatieve ligplaats worden opgelost, en brengen dus wel kosten met zich mee. Deze kosten zullen doorgaans bestaan uit de aanlegkosten voor de nieuwe ligplaats, verplaatsingskosten voor het woonschip alsmede een naar redelijkheid vast te stellen bedrag aan verhuiskosten. Hiervoor is op basis van eerdere ervaringen een normbedrag van € 75.000,- gehanteerd. Het beeld is als volgt:

Tabel 6: Overzicht kosten aanleg vervangende ligplaatsen

Knelpuntlocatie	Ligplaatsen met verplaatsingsclausule	Ligplaatsen beschikbaar	Ligplaatsen aan te leggen	Geschatte kosten
Restauratieplan Vecht	6	6	0	0
Houten	8	0	8	€ 1.000.000*
Nieuwegein	1	0	1	€ 75.000
De Ronde Venen	10	0	10	€ 750.000**
Overige knelpunten:				
Eemnes	1	0	1	€ 105.000*
Maarssen	1	0	1	€ 75.000
Totaal	27	6	21	€ 2.005.000

- * gelet op bijzondere omstandigheden worden de saneringskosten in deze situaties hoger ingeschat
- ** zie nadere afweging De Ronde Venen (bijdrage inpassing ligplaats)

Over het knelpunt De Ronde Venen is overwogen dat het niet reëel is om alternatieve ligplaatsen aan te leggen. De ligplaatsen zijn weliswaar in ruimtelijk opzicht en gelet op de betrokken waarden uit oogpunt van natuur, landschap en cultuur bezwaarlijk, maar aanmerkelijk minder dan de overige knelpunten. Wel kan overwogen worden deze ligplaatsen optimaal in te passen en hiervoor een beperkte bijdrage van € 2.500,- per ligplaats te investeren (tezamen € 25.000). Dit bedrag is in de onderstaande tabel 7 opgenomen.

In bijlage I is een afweging gemaakt tussen knelpunten waarvan de sanering geld kost in ligplaatsen met een hoge en lage urgentie. In bijlage II wordt een overzicht gegeven van de kosten van sanering per knelpunt. De knelpunten met een ontheffing met zgn. verplaatsingsclausule maken integraal onderdeel uit van dit overzicht.

Redenen om woonschepen een lage urgentie toe te kennen zijn op de eerste plaats het feit dat de desbetreffende ligplaats in ruimtelijk opzicht alsmede gelet op natuur, landschap en cultuurhistorische waarden weliswaar als bezwaarlijk, doch in verhouding tot de andere woonschepen als minder bezwaarlijk kunnen worden aangemerkt. Daarnaast is er in een aantal gevallen sprake van andere kansrijke oplossingen voor de beëindiging van de ligplaats.

Op basis van deze afweging kan het volgende worden opgemerkt:

- Het Restauratieplan Vecht zal de komende tijd tenminste zes ligplaatsen beschikbaar houden voor verplaatsing van deze zes knelpuntlocaties. Bijkomende kosten worden betaald uit het reeds beschikbare RPV-budget.
- In Houten betreft het een uiterst complexe situatie met een lange historie. Naast de woonschepen liggen op deze locatie talloze andere vaartuigen en drijvende voorwerpen/steigers. Dit is de reden dat de kosten hoger worden ingeschat.
- Voor Maarssen wordt verwacht dat dit knelpunt aangemeld kan worden in het kader van het Restauratieplan Vecht. De kosten kunnen dan worden betaald uit het reeds beschikbare RPV-budget. Gelet op deze kostendrager is dit knelpunt een lage urgentie toegekend.

Tabel 7: Afweging aanpak knelpunten met verplaatsingsclausule

Knelpuntlocatie	Aantal ligplaatsen	Hoge urgentie	Kosten	Lage urgentie	Kosten	Totale kosten
Restauratieplan Vecht	6	6	0	0	0	0
Houten	8	8	€ 1.000.000	0		€ 1.000.000
Nieuwegein	1	-		1	€ 75.000	€ 75.000
De Ronde Venen	10	-		10	€ 25.000	€ 25.000
Overige knelpunten:						
Eemnes	1	1	€ 105.000			€ 105.000
Maarssen	1	-		1	€ 75.000	€ 75.000
Totaal	27	15	€ 1.105.000	12	€ 175.000	€ 1.280.000

NB: knelpunten met een lage urgentie (zie bijlage I) zijn in deze tabel opgenomen met grijs gearceerde tinten

5.3. Aanpak legale knelpuntlocaties zonder beperkingen (wel kosten)

Tenslotte hebben elf knelpunten een ontheffing zonder beperkingen. Negen van deze woonschepen liggen weliswaar op plekken die bezwaarlijk zijn uit oogpunt van natuur, landschap of cultuurhistorie, maar zijn afgegeven op basis van het overgangsrecht van de voormalige provinciale Woonschepenverordening. Deze knelpunten kunnen worden opgelost door toepassing van artikel 7c lid 4 van de VNL (zgn. uitsterfconstructie), echter alleen onder gelijktijdige aanbieding van nadeelcompensatie. Deze sanering brengt dus doorgaans hoge kosten met zich mee, die in beginsel gelijk zal zijn aan de marktwaarde van woonschip en ligplaats. De kostenraming is gebaseerd op gemiddelde actuele vraagprijzen in de desbetreffende regio alsmede gegevens die door belanghebbenden zelf zijn aangeleverd. Een tweetal recente taxaties (16 juni 2004) van objecten bevestigen op hoofdlijnen de betrouwbaarheid van deze bedragen.

In dit hoofdstuk zijn tevens twee ligplaatsen in Amersfoort opgenomen. Het betreft ligplaatsen die niet bezwaarlijk zijn uit oogpunt van natuur, landschap of cultuurhistorie. De gemeente Amersfoort werkt aan de aanleg van vervangende ligplaatsen, zowel voor deze twee ligplaatsen als zeven illegale situaties die reeds jarenlang gedoogd zijn (zie o.m. tabel 3 en 5). Overwogen kan worden een beperkte stimuleringspremie van € 5.000 aan te bieden om al deze verplaatsingen te bevorderen. Voor negen ligplaatsen is dit een bedrag van € 45.000. Dit bedrag is in de onderstaande tabel 8 opgenomen.

Daarbij wordt nadrukkelijk opgemerkt dat van nadeelcompensatie voor de twee legale woonschepen in Amersfoort naar verwachting geen sprake zal zijn gelet op de huidige situering direct aansluitend aan het terrein van een in werking zijnde betoncentrale. De nieuwe ligplaats zal naar verwachting een aanmerkelijk hogere marktwaarde hebben zodat deze nieuwe plek op zichzelf reeds een ruimtelijke compensatie is. De bijdrage die is opgenomen blijft derhalve beperkt tot de stimuleringspremie.

In bijlage I is een afweging gemaakt tussen knelpunten waarvan de sanering geld kost in ligplaatsen met een hoge en lage urgentie. In bijlage II wordt een overzicht gegeven van de kosten van sanering per knelpunt. De knelpunten met een ontheffing zonder beperkingen maken integraal onderdeel uit van dit overzicht (met inbegrip van de negen ligplaatsen in Amersfoort)

Redenen om woonschepen een lage urgentie toe te kennen zijn op de eerste plaats het feit dat de desbetreffende ligplaats in ruimtelijk opzicht alsmede gelet op natuur, landschap en cultuurhistorische waarden weliswaar als bezwaarlijk, doch in verhouding tot de andere woonschepen als minder bezwaarlijk kunnen worden aangemerkt. Daarnaast is er in een aantal gevallen sprake van andere kansrijke oplossingen voor de beëindiging van de ligplaats.

Tabel 8: Afweging aanpak knelpunten zonder beperkingen

Knelpuntlocatie	Aantal ligplaatsen	Hoge urgentie	Kosten	Lage urgentie	Kosten	Totale kosten
Restauratieplan Vecht	9	5	€ 2.975.000	4	€ 2.700.000	€ 5.675.000
Amersfoort	2*	2*	€ 45.000	0		€ 45.000
Totaal	11	7	€ 3.020.000	4	€ 2.700.000	€ 5.720.000

* zeven ligplaatsen zonder ontheffing zijn hier niet meegeteld in "aantal ligplaatsen", wel is totale bedrag aan stimuleringspremie voor negen woonschepen opgenomen, zie toelichting 5.3.

NB: knelpunten met een lage urgentie (zie bijlage I) zijn in deze tabel opgenomen met grijs gearceerde tinten

5.4. Samenvatting

De aanpak en afweging van alle knelpunten zoals weergegeven in 5.1. t/m 5.3. kan worden samengevat in het volgende overzicht:

Tabel 9

Categorie	Aanpak	Urgentie	Aantal	Kosten
5.1. Illegaal < 15 jaar	Handhaven	n.v.t.	8	-
5.1. Illegaal > 15 jaar	Gedogen*	n.v.t.	24	-
5.1. Illegaal	Bestemmen	n.v.t.	8	-
5.2. Legaal met verplaatsingsclausule	Verplaatsen	Laag	12	€ 175.000
5.2. Legaal met verplaatsingsclausule	Verplaatsen	Hoog	15	€ 1.105.000
5.3. Legaal zonder beperkingen	Art. 7c lid 4 VNL	Laag	4	€ 2.700.000
5.3. Legaal zonder beperkingen	Art. 7c lid 4 VNL**	Hoog	7	€ 3.020.000
Totaal			78	€ 7.000.000

* De Ronde Venen: inpassen (10 ligplaatsen)

** inclusief stimuleringspremie voor negen te verplaatsen woonschepen in Amersfoort

NB: knelpunten met een lage urgentie (zie bijlage I) zijn in deze tabel opgenomen met grijs gearceerde tinten

6. Kostendragers

Bezien is of er naast de provincie ook andere kostendragers zijn te vinden. De volgende mogelijkheden dienen zich aan:

6.1. Co-financiering

Deze vorm komt vaak pas aan de orde indien er financiële garantie is dat het betreffende project doorgang vindt. Dit betekent dat eerst een 'Voorziening beëindiging knelpunten Notitie Woonschepenbeleid 2002-2012' moet worden gevuld, waar de noodzakelijke betalingen uit kunnen worden verricht, zodra dit noodzakelijk is. Op basis van ervaringen met andere projecten zijn direct-belanghebbende overheden soms bereid tot een –bescheiden-

bijdrage. In tabel 10 is een raming gemaakt van eventuele co-financiering voor knelpunten die geld kosten. De opgenomen bedragen worden kort toegelicht.

Tabel 10 Co-financiering

Categorie	Aanpak	Urgentie	Aantal	Geraamde kosten	Co-financiering	Kosten t.l.v. provincie
5.1. Illegaal < 15 jaar	Handhaven	n.v.t.	8	-	-	-
5.1. Illegaal > 15 jaar	Gedogen	n.v.t.	24	-	-	-
5.1. Illegaal	Bestemmen	n.v.t.	8	-	-	-
5.2. Legaal met verpl.clausule	Verplaatsen	Laag	12	€ 175.000	€ 75.000 (1)	€ 100.000
5.2. Legaal met verpl.clausule	Verplaatsen	Hoog	15	€ 1.105.000	€ 100.000 (2) € 100.000 (3)	€ 905.000
5.3. Legaal zonder beperkingen	Art. 7c lid 4 VNL	Laag	4	€ 2.700.000	€ 400.000 (4)	€ 2.300.000
5.3. Legaal zonder beperkingen	Art. 7c lid 4 VNL	Hoog	7	€ 3.020.000	€ 50.000 (5) € 100.000 (6)	€ 2.870.000
Totaal			78	€ 7.000.000	€ 825.000	€ 6.175.000

NB: knelpunten met een lage urgentie (zie bijlage I) zijn in deze tabel opgenomen met grijs gearceerde tinten

Toelichting bij tabel 10:

In deze tabel zijn alleen projecten opgevoerd die de provincie geld kosten. De verplaatsing van zes knelpunten binnen het Restauratieplan Vecht kosten geen geld en zijn derhalve niet opgenomen (zie ook hoofdstuk 5.2. en tabel 6).

1. project RPV, ligplaats in Maarssen waarvoor naar verwachting de financiering resp. sanering geregeld kan worden door RPV;
2. project Houten (Tull en 't Waal), stelpost bijdrage gemeente;
3. project Houten (Tull en 't Waal), stelpost bijdrage Domeinen als eigenaar resp. potentieel verhuurder van de ligplaatsen;
4. project RPV, ligplaats in Loenen waarvoor naar verwachting de financiering resp. sanering geregeld kan worden door Natuurmonumenten door een privaatrechtelijke uitsterfregeling;
5. project RPV, ligplaats in Loenen, stelpost bijdrage gemeente bij sanering van door de gemeente zelf niet-bestemde ligplaats (wores nr. 57);
6. project RPV, twee ligplaatsen in Loenen met ruime oeverpercelen. Gelet op de ligging van deze percelen in/nabij natuur/natuurontwikkelingsgebieden kan voor de aankoop van deze gronden subsidie worden verkregen, begroot op € 50.000,- per perceel;

6.2. Ruimtelijke compensatie

6.2.1. Algemeen

Een deel van de kosten kan gecompenseerd worden door te voorzien in extra ruimtelijke (bouw)mogelijkheden. Hoewel ruimtelijke compensatie in veel vormen kan worden aangeboden, wordt deze in dit programma beperkt tot het aanleggen/ontwikkelen van een woonschepenligplaats in aansluiting op de korrelstructuur zoals opgenomen in de Vechtvisie (Godefroy). De ligplaats zal op een ruimtelijk aanvaardbare locatie moeten komen. Voordeel is dat hierdoor de mogelijkheid open blijft om het te saneren woonschip naar deze plek te verplaatsen. Met nadruk wordt erop gewezen dat de betreffende gemeente medewerking moet verlenen. De realisatie van deze vorm van compensatie staat vooralsnog allerminst vast.

6.2.2. Opbrengst

De waarde van een ligplaats is –evenals bij woningen- sterk afhankelijk van de situering. In landelijk gebied is de prijs hoog, in een dicht bebouwde woonschepenhaven laag. Bij een recente taxatie van acht lege ligplaatsen op de Vecht varieerden de ligplaatsen van ca. € 75.000 tot € 235.000 met een gemiddelde waarde van € 165.000. Daarbij wordt opgemerkt dat de gemiddelde waarde bij deze taxatie sterk gedrukt werd door twee ligplaatsen in woonschepenhaven De Nes. Indien deze buiten beschouwing blijven komt de gemiddelde marktwaarde op € 200.000. Dit bedrag zal hierna als geschatte waarde per (lege) ligplaats worden gehanteerd.

Voor de aanleg kosten van aanleg/ontwikkeling van ligplaatsen wordt op basis van ervaring een normbedrag van € 75.000 aangehouden. Ook hierbij geldt dat de kosten sterk kunnen verschillen per locatie.

De netto opbrengst van de aanleg van een lege ligplaats kan derhalve gesteld worden op € 200.000 (marktwaarde) minus € 75.000 (aanlegkosten) is € 125.000.

6.2.3. Ambitieniveau

Hoe ver gegaan moet worden met het toekennen van ruimtelijke compensatie in de vorm van aanleg van ligplaatsen hangt -naast de financiële afweging- mede af van het gemeentelijk en provinciaal ruimtelijke beleid alsmede het provinciaal woonschepenbeleid. In algemene zin zijn ligplaatsen binnen de bebouwde kom in beginsel wel, en buiten de bebouwde kom in beginsel niet aanvaardbaar. Tevens kan gedacht worden aan projecten in het buitengebied, waarbij sanering van ruimtelijk ongewenste functies (bedrijfsfuncties, bodemverontreiniging enz.) wordt gecombineerd met aanleg van ligplaatsen.

Daarnaast zal duidelijk moeten worden hoeveel compenserende ligplaatsen nodig en wenselijk zijn. Naast het aanleggen van ligplaatsen als alternatief voor een te saneren “fysiek” woonschip kan tevens gedacht worden aan het ontwikkelen van extra ligplaatsen analoog aan regelingen zoals de “ruimte-voor-ruimte-regeling”. Zo worden in het Arcadis-rapport dat is opgesteld in het kader van het RPV een vijftal locaties genoemd waar acht of meer ligplaatsen passen. Deze grotere locaties kunnen als project ontwikkeld worden en de nodige opbrengsten genereren.

Tenslotte kan overwogen worden alternatieve ligplaatsen aan te leggen op aanvaardbare locaties voor woonschepen die nu illegaal liggen. Een dergelijke keuze levert enerzijds geld op, en vergroot anderzijds het maatschappelijk draagvlak, niet in de laatste plaats bij de doelgroep zelf. Bijkomend voordeel is dat naar verwachting het aantal juridische procedures aanmerkelijk beperkt wordt. Nadrukkelijk wordt opgemerkt dat de provincie hiertoe gezinszins verplicht is (zie beleidsregels handhaving Hoofdstuk III VNL, hoofdstuk 5.1.).

6.2.4. Overzicht ruimtelijke compensatie

In de onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de opbrengst van compenserende maatregelen uitgaande van het aanleggen van één alternatieve ligplaats voor het betreffende knelpunt. De opbrengsten zullen hoger liggen indien extra ligplaatsen worden aangelegd. De opbrengsten bij aanleg van een ligplaats voor illegale situaties is alleen *indicatief* aangegeven. Deze worden niet in de totaal bedragen opgenomen. Met nadruk wordt erop gewezen dat in de onderstaande tabel 11 reeds rekening is gehouden met de opbrengst van de co-financiering.

Tabel 11 Ruimtelijke compensatie

Categorie	Aanpak	Urgentie	Aantal	Geraamde kosten *	Opbrengst compensatie	Kosten t.l.v provincie
5.1. Illegaal < 15 jaar	Handhaven	n.v.t.	8	-	(€ 1.000.000)**	-
5.1. Illegaal > 15 jaar	Gedogen	n.v.t.	24	-	(€ 3.000.000)**	-
5.1. Illegaal	Bestemmen	n.v.t.	8	-	n.v.t.***	-
5.2. Legaal met verpl.clausule	Verplaatsen	Laag	12	€ 100.000	n.v.t.***	€ 100.000
5.2. Legaal met verpl.clausule	Verplaatsen	Hoog	15	€ 905.000	n.v.t.***	€ 905.000
5.3. Legaal zonder beperkingen	Art. 7c lid 4 VNL	Laag	4	€ 2.300.000	€ 500.000	€ 1.800.000
5.3. Legaal zonder beperkingen	Art. 7c lid 4 VNL	Hoog	7	€ 2.870.000	€ 875.000	€ 1.995.000
Totaal			78	€ 6.175.000	€ 1.375.000	€ 4.800.000

* geraamde kosten **na aftrek co-financiering** (zie hierboven onder 6.1., tabel 10)

** bedragen alleen indicatief en niet opgenomen in de totaalstelling

*** bij positief bestemmen en aanleg van een alternatieve ligplaats is ruimtelijke compensatie niet aan de orde

NB: knelpunten met een lage urgentie (zie bijlage I) zijn in deze tabel opgenomen met grijs gearceerde tinten

6.3. Uitsterfconstructie

Onderzocht is welk bedrag in verband met de juridische verplichting tot het aanbieden van nadeelcompensatie in beginsel beschikbaar moet zijn indien de provincie zou besluiten de ligplaats van een woonschip op te heffen door aanwijzing op grond van artikel 7c lid 4 VNL (uitsterfconstructie). De schade zal door deskundigen op basis van concrete taxaties vastgesteld moeten worden op het moment van het aanwijzingsbesluit. Daarbij dient de schadevergoeding op basis van de Algemene wet bestuursrecht en de daarop gebaseerde jurisprudentie gekoppeld te zijn aan het schadeveroorzakende besluit. Op dat moment ontstaat immers de schade voor belanghebbende.

Het is in principe mogelijk de uitbetaling van de schade in overleg met betrokkenen uit te stellen, maar het veroorzaakt gelijktijdig een vrijblijvendheid in de uitvoering. Daardoor bestaat de kans dat de positie van de provincie verzwakt in de thans lopende procedure inzake het onthouden van goedkeuring aan de betrokken woonschepenligplaatsen in het bestemmingsplan Landelijk Gebied Loenen. Het schadebedrag zal in beginsel gelijk zijn aan de marktwaarde. Dit bedrag is ook opgenomen in bijlage II. Op basis van de huidige juridische inzichten is het onmogelijk dit bedrag lager te stellen indien het de eigenaar/bewoner is toegestaan om –ingeval toepassing van een uitsterfconstructie- het persoonlijk gebruik van het woonschip nog enige tijd voort te zetten.

Het toepassen van een uitsterfconstructie waarbij het huidig gebruik gedurende een langere periode wordt toegestaan leidt derhalve niet tot een lager schadebedrag dan de huidige marktwaarde, en kan derhalve niet als kostendrager dienen.

7. Risico's

Gewezen wordt op het feit dat aan achttien woonschepenknelpunten in de gemeente Loenen recent goedkeuring is onthouden in het bestemmingsplan landelijk gebied Loenen. Tegen dit besluit hebben belanghebbenden en de gemeente Loenen zelf inmiddels beroep ingesteld bij de Raad van State.

Naar verwachting zal het procesrisico van de provincie in deze procedure groter zijn naarmate er minder actief en daadwerkelijk wordt gesaneerd. Het goedkeuringsbesluit in het kader van het ruimtelijk beleid van de provincie zal daarom afgestemd moeten zijn en blijven op het saneringsbeleid in het kader van dit uitvoeringsprogramma. Kortom, hoe minder er actief gesaneerd wordt, des te groter het procesrisico. Voor deze actieve sanering is een werkkapitaal onontbeerlijk. Met dit werkkapitaal kan ook geld worden gegeneerd uit mogelijke kostendragers.

Daarnaast zullen de ruimtelijke afwegingen die aan het goedkeuringsbesluit ten grondslag liggen consistent moeten zijn en blijven. Mede gelet hierop geldt voor alle knelpunten in bijlage I dat deze ruimtelijk onaanvaardbaar zijn, doch dat er wel onderscheid wordt gemaakt op inhoudelijke gronden in knelpunten met een hoge en lage urgentie.

Voorts wordt erop gewezen dat voor het realiseren van ruimtelijke compensatie in de vorm van aanleg van alternatieve of extra ligplaatsen doorgaans medewerking van derden, zoals gemeenten en particulieren grondeigenaren, vereist is.

8. Voorstel

In het bovenstaande zijn allerlei varianten en kostendragers gepresenteerd. In de onderstaande tabel worden deze samengevat in vijf te onderscheiden keuzemogelijkheden.

Tabel 12: Voorstel vijf keuzemogelijkheden op basis van inhoudelijke en financiële afweging

Voorstel	Instrument	Urgentie	Aantal	Bruto kosten (zie tabel 9)	Kosten-dragers	Netto kosten t.l.v provincie	Totaal-kosten Cumm.
1.Handhaving	Beleidsregels VNL -Handhaving -Gedogen -Bestemmen	n.v.t.	40	-	*	*	-
2.Reconstructie	Verpl.clausule	Hoog	15	€ 1.105.000	€ 200.000	€ 905.000	€ 905.000
3.Bestemmingsplan	Art. 7c lid 4VNL	Hoog	12	€ 3.020.000	€ 1.025.000	€ 1.995.000	€ 2.900.000
4.Reconstructie	Verpl.clausule	Laag	7	€ 175.000	€ 75.000	€ 100.000	€ 3.000.000
5.Bestemmingsplan	Art. 7c lid 4 VNL	Laag	4	€ 2.700.000	€ 900.000	€ 1.800.000	€ 4.800.000
			78	€ 7.000.000	€ 2.200.000	€ 4.800.000	

* indicatief is een bedrag van € 4.000.000 genoemd indien alternatieve ligplaatsen worden aangelegd voor alle illegale schepen.

NB: knelpunten met een lage urgentie (zie bijlage I) zijn in deze tabel opgenomen met grijs gearceerde tinten

NB: kostendragers onder voorbehoud

Opmerkingen:

- Voorstel 1 kan kosteloos worden uitgevoerd;
- Voorstel 2 en 3 sanering knelpunten hoge urgentie: € 4.125.000 (bruto) € 2.900.000 (netto)
- Voorstel 4 en 5 sanering knelpunten lage urgentie: € 2.875.000 (bruto) € 1.900.000 (netto)
- Totaalaanpak alle knelpunten € 7.000.000 (bruto) € 4.800.000 (netto)

BIJLAGE I Afweging hoge urgentie (wit) en lage urgentie (grijs getint)

Project/ locatie	Woonschip (wores nr.)	Motivering hoge en lage urgentie
Restauratieplan Vecht		
1. Nieuwersluis	57	Ligplaats in EHS. Naast/aan historische buitenplaats Middenhoek, zeer hoge score beleidsdocumenten (score 4, zie Arcadis-rapport, tabel 21, pag 29). Gelegen aan Natuurmonument en Natuurschoonwet gebied. Zowel de oevereigenaar en de gemeente Loenen pleiten voor sanering. Woonschip reeds jaren niet bewoond en/of tijdelijk bewoond (gekraakt)
2. Loenen	94	Bij deze woonschepenligplaats hoort een vrij groot oeverperceel. Dit perceel bepaalt grotendeels de hoogte van de prijs, maar is <u>niet</u> gelegen binnen de EHS, zodat gesubsidieerde natuurontwikkeling na verwerving niet tot mogelijkheden behoort.
3. Loenen	95 96	Bij deze woonschepenligplaats hoort een vrij groot oeverperceel. Dit perceel bepaalt grotendeels de hoogte van de prijs, maar is <u>wel</u> gelegen binnen de EHS, zodat gesubsidieerde natuurontwikkeling na verwerving tot de mogelijkheden behoort. Biedt kansen tot doortrekken jaagpad, nu onderbroken door privé-tuin. Zie nr. 95, sanering alleen samen met nr. 95 Sanering van het duo maakt over een grote lengte de Vecht woonschepen vrij. Het versterkt de beleving van de Vecht in relatie tot de natte oeverlanden en het landgoed Terra Nova.
4. Loenen	107	Bij deze woonschepenligplaats hoort een vrij groot oeverperceel. Dit perceel ligt direct aansluitend aan het ingevolge de Natuurbeschermingswet aangewezen landgoed Terra Nova. Door lengte/hoogte woonschip ernstige verstoring landschap. Blokkade zicht op inlaat inundatiegebied Hollandse Waterlinie. Sanering versterkt de beleving van de Vecht in relatie tot het aangewezen natuurmonument Terra Nova. Woonschip is voor aankoop aangeboden en wordt binnenkort getaxeerd.
5. Vreeland	131	Bij deze solitaire ligplaats hoort vrijwel geen oevereigendom en is gelegen buiten de EHS.
7. Nigtevecht	179	Het woonschip is het tweede (na nummer 178) in rij van een woonschepenlint dat na dit woonschip direct afbuigt de gracht in van fort Hinderdam. De woonschepen in de gracht worden privaatrechtelijk gesaneerd door Natuurmonumenten en nummer 178 op kosten van het RPV. Het woonschip ligt in bestaande natuur (kerngebied EHS) en binnen een onderdeel van de Hollandse Waterlinie. Verstoring zicht op de Vecht en natuureiland. Het eindbeeld is een woonschepen vrij natuurgebied en een werk van de Hollandsche waterlinie. Saneringsvoorwaarde is alleen samen met het direct aangrenzende woonschip met nummer 178.
8. Nigtevecht	187	Woonschip maakt deel uit van woonschepenlint. Het woonschip ligt op eigendom van Natuurmonumenten en ligt in de EHS. In de sanering van dit woonschip wordt reeds voorzien door de privaatrechtelijke uitstervingsregeling van Natuurmonumenten.
	194	Dit woonschip ligt <u>niet</u> in de EHS en is het laatste woonschip van een lint van 6 woonschepen dat in het bestemmingsplan Landelijk Gebied Loenen wel positief is bestemd. Er is geen zwaarwegend afwegingsverschil ten opzichte van deze 6 direct aansluitend liggende woonschepen die recent positief bestemd zijn.

Houten		
9. Tull en 't Waal	816, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833	Deze locatie is al 20 jaar veelbesproken en wacht feitelijk op een gezamenlijk aanpak van provincie, gemeente Houten, Domeinen, Rijkswaterstaat en het recreatieschap. In het kader van de Ontgronding is o.a. vanwege de woonschepenproblematiek ervoor gekozen de woonschepen buiten de ontzanding te houden en dus ook buiten het inrichtingsplan van de recreatieve voorzieningen na de ontzanding. De ontzanding moet nog beginnen. Door herinrichting van de afgesneden Lekarm door het realiseren van tenminste 8 nieuwe ligplaatsen krijgt het gebied een kwaliteitsimpuls afgestemd op de toekomstige ontwikkelingen. Win-win situaties kunnen worden gevonden o.a. in combinatie met de toekomstige recreatieve inrichting van de nieuwe plas. Als voorwaarden kan worden gesteld dat in ieder geval de gemeente Houten het project meefinanciert met minimaal € 100.000,--. Daarnaast kunnen mogelijk andere subsidiebronnen worden gevonden.
Nieuwegein		
13. Dorpstraat		Woonschip ligt in stedelijk gebied overeenkomstig de ruimtelijke uitgangspunten van het streekplan Utrecht.
Amersfoort		
16. Neonweg	916, 917, 918, 919, 920, 921	Gemeente legt 9 nieuwe vervangende ligplaatsen aan voor al langere tijd aanwezige en door hen privaatrechtelijk geaccepteerde woonschepen. Dit is in overeenstemming met provinciaal en gemeentelijk ruimtelijk beleid. De gemeente betaalt de aanleg van de ligplaatsen en heeft inmiddels een voorontwerp bestemmingsplan ter inzage gelegd. Stimuleringsbijdrage per woonschip bevordert dat de bewoners hun woonschip vrijwillig verplaatsen en kan het proces in een stroomversnelling brengen. Juridische ondersteuning gemeente door inzet van de VNL. Belemmeringen voor het intensivering van het thans naastgelegen bedrijfsterrein zijn na de sanering opgeheven.
17. Havenweg, insteekhaven	913, 914, 915	Dito als 16.
De Ronde Venen		
19. De Hoef, westzijde	822	Woonschepen liggen verspreid solitair of in ensemble in het buitengebied van de gemeente. Aantasting NLC-waarden is beperkt. Geen sanering maar inpassing in omliggende natuur en landschap door stringente toepassing van het nieuwe VNL-instrument door het stellen van aanvullende ontheffingsvoorschriften.
20. Mijdrecht	820, 821	
21. Wilnis, Geerkade	823, 824, 825	
22. Wilnis, Amstelkade	779, 780, 781	
23. De Hoef	817	
Overige knelpunten		
28. Eemnes	948	Woonschip is de laatste van een rij van 3 in de Eemmondig. Verplaatsing maakt de Eemmondig woonschepen vrij ten behoeve van natuur en landschap, maar ook ten behoeve van de verdere ontwikkeling van de scheepvaart richting Amersfoort. Naastliggend woonschip is enkele jaren geleden reeds door overheid opgekocht.
29. Maarssen, Zandpad	15	Ligplaats maakt deel uit van saneringsbeleid gemeente Maarssen ingezet op een zestal woonschepen waarvan er nu nog twee resterend. Juridische medewerking toepassing verplaatsingsclausule in provinciale ontheffing. Aanleg alternatieve ligplaats echter te initiëren en te bekostigen uit andere bronnen zoals Restauratieplan Vecht.

BIJLAGE II Overzicht kosten

In dit overzicht wordt de weging van bijlage I financieel uitgewerkt (gespecificeerd per knelpunt). Voor de inhoudelijke afweging wel of niet aanpakken wordt verwezen naar bijlage I.

Financiële consequenties afweging projecten

Project/ locatie	Woonschip (wores nr.)	Sanering	Hoge urgentie	Lage urgentie	Totaal
Restauratieplan Vecht					
1. Nieuwersluis	57	Art 7c lid 4 VNL*	100.000		100.000
2. Loenen	94	Art 7c lid 4 VNL*		1.500.000	1.500.000
3. Loenen	95 96	Art 7c lid 4 VNL*	400.000 975.000		1.375.000
4. Loenen	107	Art 7c lid 4 VNL*	1.100.000		1.100.000
5. Vreeland	131	Art 7c lid 4 VNL*		400.000	400.000
7. Nigtevecht	179	Art 7c lid 4 VNL*	400.000		400.000
8. Nigtevecht	187 194	Art 7c lid 4 VNL*		400.000** 400.000	800.000
<i>Subtotaal project:</i>			(2.975.000)	(2.700.000)	(5.675.000)
Houten					
9. Tull en 't Waal	816, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833	Aanleg alternatieve ligplaats (woon- schepenhaven)	1.000.000		1.000.000
<i>Subtotaal project:</i>			(1.000.000)		(1.000.000)
Nieuwegein					
13. Dorpstraat		Aanleg alt. ligplaats		75.000	
<i>Subtotaal project:</i>				(75.000)	75.000
Amersfoort					
16. Neonweg	916, 917, 918, 919, 920, 921	Stimuleringspremie ivm. verplaatsing	30.000		30.000
17. Havenweg, insteekhaven	913, 914, 915	Stimuleringspremie ivm. verplaatsing	15.000		15.000
<i>Subtotaal project:</i>			(45.000)		(45.000)
De Ronde Venen					
19. De Hoef, westzijde	822	Inpassen ligplaats		2.500	2.500
20. Mijdrecht	820, 821	Inpassen ligplaats		5.000	5.000
21. Wilnis, Geerkade	823, 824, 825	Inpassen ligplaats		7.500	7.500
22. Wilnis, Amstelkade	779, 780, 781	Inpassen ligplaats		7.500	7.500
23. De Hoef	817	Inpassen ligplaats		2.500	
<i>Subtotaal project:</i>				(25.000)	(25.000)
Overige knelpunten					
28. Eemnes	948	Aanleg alt. ligplaats	105.000		105.000
29. Maarssen, Zandpad	15	Aanleg alt. ligplaats		75.000***	75.000
<i>Subtotaal project:</i>			(105.000)		(105.000)
			4.125.000	2.875.000	7.000.000

NB: alle bedragen op basis van marktconforme ramingen. Definitieve bedragen alleen op basis van concrete taxatie.

* betreft aanwijzing ligplaats voor uitsterfing met nadeelscompensatie

** afhandeling door Natuurmonumenten

*** afhandelen in RPV-verband